

Tweehandig

We zitten voor de grote ramen. Hij in z'n luie stoel en ik op een eetkamerstoel die ik erbij geschoven heb. Samen kijken we naar de tuin, naar de vogels bij het voederhuisje en de kippen die in de border tussen de plantjes scharrelen. Plotseling grijpt hij mijn arm. 'Kijk, Jam!' Hij wijst naar de oude boomstam. Een overblijfsel van een zeker honderd jaar oude appelboom waarvan in een krachtige windvlaag de weelderig begroeide kruin afbrak. Ik volg zijn vinger waarmee hij naar buiten wijst en zie een grote bonte specht driftig met zijn snavel op een walnoot tikken. Mijn vader heeft al jaren een rond stukje paal met gaten aan die boomstam hangen. In de gaten stopt hij walnoten. Hij tuurt geconcentreerd door de verrekijker die hij van het tafeltje naast hem heeft gepakt. 'Ja, 't is weer diezelfde specht, die komt hier al heel wat jaren', zegt hij trots. 'Zie je dat witte veertje op zijn rug? Dat hoort daar namelijk niet. Hé kijk, er komt er nog één!' Bij het stammetje kibbelen twee spechten om de walnoten. Ze fladderen wild om elkaar heen, vliegen beurtelings weg om vervolgens weer in volle vaart op de walnoten te duiken. Mijn blik dwaalt af naar de handen van mijn vader. Hij houdt de kijker met beide handen aan zijn ogen. Bij zijn linkerhand gebruikt hij alleen duim, wijs- en middelvinger. Zijn ringvinger en pink zijn naar binnen gebogen. Ik ken deze hand niet anders.

In het vierde jaar van zijn studie diergeneeskunde ging het tijdens een snijpracticum vreselijk mis. Toen bij het ontleden van een paardenhoofd het vlijmscherpe mes uit zijn handen viel, ving hij het instinctief op met zijn dominante linkerhand. Het bloed spoot tot op het plafond van de snijzaal. Het ontleden werd persoonlijk: zijn hand een ravage. De pink en ringvinger hingen vanaf het eerste kootje naar beneden, aan een dun stukje weefsel en wat huid. Alles was doorgesneden, pezen, spieren, zelfs een stuk van de gewrichtjes. Nu noemt hij het 'geluk' dat er destijds een arts was die de uitdaging aandurfde om er nog iets van te maken. Voor hetzelfde geld waren de vingers geamputeerd. Ze zitten er gelukkig nog aan, maar voor altijd krom.

Het spande er destijds om of hij nog dierenarts kon worden. Tijdens het helingsproces van zijn linkerhand kon vader gebruik maken van het feit dat hij rechts had moeten leren schrijven. In die tijd, de jaren '40-'50, werden kinderen op school nog gedwongen om rechts te schrijven. Veel oudere linkshandigen zijn hierdoor met beide handen even bekwaam. Deze opgedrongen vaardigheid, gecombineerd met zijn doorzettingsvermogen en toewijding hebben vader een lange en glansrijke carrière als dierenarts opgeleverd.

Met zijn kromme vingers heeft hij ontelbaar veel dieren behandeld. Zelfs de kleinste hondjes opereerde hij met een precisie waar menig fijnbesnaarde vrouwenhand een puntje aan zou zuigen. Bij het hechten maakte hij dankbaar gebruik van zijn gekromde ringvinger en pink als ophouder voor de draad bij het leggen van een knoopje.

In gedachten zie ik hem weer in de behandelkamer staan. Met een angstig gezicht kijk ik, twaalf jaar oud, hem aan. 'Kun je dit nog wel maken pap?' Hij staat in zijn witte jas gebogen over een heel zacht piepend, bruin dwergpinchertje. 'Mmm,' broemt hij, als hij met grote zorgvuldigheid de pootjes van het diertje, of liever gezegd wat daar van over is, bestudeert. Het arme beestje is honderden meters meegesleept naast de auto. Bij het tanken sprong hij ongemerkt uit de auto. De eigenaren stapten, nadat de tank vol gegooid was, niets vermoedend in de auto en reden weg. Het riempje zat alleen nog tussen de deur, met daaraan vast het pinchertje. Na veel getoeter en groot licht van de bestuurder achter hen besloot het stel maar even te stoppen om te kijken wat er aan de hand was. Bij het uitstappen kregen ze de schrik van hun leven: hun hondje lag meer dood dan levend naast de auto. In grote paniek renden ze bij ons, de dichtstbijzijnde dierenartsenpraktijk, naar binnen en duwden een rood, bebloed ding in vaders handen. Met horten en stoten kwam het verhaal er uit. Moeder, die vanuit de keuken op het kabaal afkwam, haalde snel een glaasje water en ontfermde zich in de woonkamer over het jammerende echtpaar zodat vader niet door hen zou worden afgeleid. Mijn hulp kon hij gelukkig wel gebruiken. Nadat vader het beestje voorzichtig op de behandeltafel had gelegd, trok hij bijna plechtig zijn witte jas aan. Alsof hij daarmee medische toverkracht verzamelde voor de grote uitdaging waar hij voor stond. 'Arm ding,' mompelde hij zachtjes toen hij over het kopje van pinchertje aaide, het enige deel van het beestje wat nog een beetje heel was. 'Jam, leg jij je hand maar even hier,' zei hij, wijzend naar het buikje van de hond.

‘Dan pak ik even een verdoving voor Jopie Remspoor. Hij zal vergaan van de pijn!’ Ik weet nog dat ik me moest inhouden om het niet uit te proesten van het lachen: Jopie Remspoor! Die naam paste precies bij het bloederige hoopje ellende wat nog over was van het hondje na zijn avontuur op de snelweg. De eigenaren vertelden dat het hondje, toen de auto nog niet op snelheid was, geprobeerd had om mee te rennen. Dat lukte natuurlijk niet. De zooltjes van Jopie waren afgesleten tot op het bot. Verder was er veel huid beschadigd door het rondtollen van het hondje omdat hij nog aan zijn riempje vastzat dat tussen de deur geklemd zat. Na het verdoven en de eerste hulp te hebben verleend waardoor het hondje gestabiliseerd werd, gingen mijn ouders in conclaaf. Jopie was er ernstig aan toe, er zou veel geneeskunst en improvisatie nodig zijn om hem te repareren. Moeder haalde de naaimachine uit de kast en naaide vier slofjes met leren zooltjes, precies op maat voor Jopie. Met een langdurig herstelprogramma, zo schatte vader in, zou Jopie ooit wel weer kunnen lopen. Maar omdat hij geen voetkussentjes meer had, zou hij altijd slofjes moeten dragen. Jopie heeft bijna twee maanden bij ons gerevalideerd. We hebben met z’n allen alles uit de kast moeten halen om hem op de slofjes te laten lopen.

Door de intensieve behandeling en lange revalidatie waren de dierenartskosten flink opgelopen voor de baasjes van Jopie. Bij het opmaken van de rekening bleek al snel dat er geen geld was om de rekening te betalen. Toen vader een afbetaalregeling aanbood, kwamen de eigenaren van het hondje met een schilderij op de proppen. De man was kunstschilder en had het onlangs gemaakt. Of ze daarmee mochten betalen. Vader, altijd al geïnteresseerd in kunst, vond het een mooi schilderij en stemde, mede omdat hij te doen had met deze mensen, in. Een paar jaar daarna brak de kunstenaar door bij het grote publiek en vertienvoudigde de waarde van het schilderij. Nog steeds hangt “Jopies” schilderij in de woonkamer van mijn ouders.

Op het moment dat Jopie op de operatietafel lag, kon mijn vader niet bevroeden dat hij ooit in de voetsporen van het kleine hondje zou treden. Zo’n tien jaar na het avontuur van Jopie Remspoor herhaalde de geschiedenis zich, alleen was vader nu zelf het slachtoffer. Bij het uitzwaaien van kennissen, na een gezellige borrel, duwde hij behulpzaam de autoportier dicht met zijn linkerhand. Het stel zwaaide en zette de auto in beweging. Vaders kromme vingers bleven echter hangen aan de deurhendel en omdat hij achteruit meegetrokken werd, struikelde hij en viel precies in de dode hoek van de bestuurder op de grond. Heftig spartelend om zijn voeten niet onder de wielen te krijgen, werd hij een stuk meegesleurd, tot mijn moeder, die gillend achter de auto aan holde, de aandacht van de bestuurder getrokken had.

Het heeft even geduurd voor hij weer opgeknaapt was. De gekromde vingers werden alleen nog iets krommer en stijver. Maar het hinderde hem niet. Stukker dan stuk kon volgens vader niet. Bovendien wisselde hij nog steeds met het grootste gemak van links naar rechts.

Ik schrik op uit mijn gemijmer als ik een hand op mijn knie voel. ‘Leuk dat je er bent, Jam!’ Mijn vader kijkt me lachend aan. Dan draait hij met zijn stoel richting de keuken en vraagt: ‘Heb je al koffie gezet, Mienke?’

Marjan Leunissen©2018

Dit verhaal is opgenomen in de verhalenbundel ‘De handen van...’

Uitgave: Het Huizer Schrijversgilde, 2018